

7	Jupitervej 27	38,9	3,0	33,5	4,9	3,1
---	---------------	------	-----	------	-----	-----

Søjlen "Forskel mellem læsemaskiner" viser, at Fuchs MHL 331 er mere støjsvag end Case 1188

DELTA har samtidig vurderet omfanget af impulslyde. Det er firmaets vurdering, at disse ikke kan dæmpes i et omfang, der medfører, at impulslyde ikke af og til vil være hørbare hos omboende. Derfor skal der adderes et støjtillæg på 5 dB til de beregnede støjbidrag i dagtimerne (07-18). Endvidere er det DELTAs vurdering, at impulslyde stammende fra bussernes trykluftanlæg vil være tydeligt hørbare i immissionspunkt 4, hvorfor der for natperioden (22-07) er adderet et impulstillæg på 5 dB for dette punkt.

Virksomhedens samlede, beregnede støjbelastning af omgivelserne (i de syv immissionspunkter) vil derfor være som følger:

Periode	Immissionspunkt						
	1	2	3	4	5	6	7
Dag, 07-18	*40	*38	*43	*53	*41	*45	*44
Grænseværdi	45	45	45	55	55	55	45
Nat 07-22	29	24	25	*39	31	30	34
Grænseværdi	35	35	35	40	40	40	35

Beregnete støjbelastninger Lr. [dB re 20Pa] og grænseværdier. * betyder, at der er givet et impulstillæg i punktet i den aktuelle periode. Resultaterne gælder for hverdage og lørdage (for lørdage er referenceperioden "Dag" kl. 07-14)

På baggrund af disse beregnede resultater konkluderer DELTA:

"Beregningerne viser, at alle støjgrænser vil kunne overholdes under forudsætning af en ekstra 5 m høj støjmur øst for læsemaskinen, en 3 m høj støjmur i sydskellet mod punkt 4 samt drift med en mere støjsvag læsemaskine end den nuværende Case 1188."

Natur- og Miljøklagenævnet har efter forespørgsel til Horsens Kommune med elektronisk post den 27. april 2011 fået oplyst, at der er etableret en containervæg umiddelbart øst for pladsen, hvor læsemaskinen arbejder, at virksomheden udskiftede læsemaskinen til en støjsvagere model i juli 2010, samt at der er etableret en containervæg i en del af sydskellet, og at denne væg er endeligt etableret senest 1. maj 2011.

Natur- og Miljøklagenævnets bemærkninger

Virksomheden Pihlmans Jern og Metalhandel, Marsalle 26-28, 8700 Horsens er omfattet af bestemmelserne i miljøbeskyttelseslovens kapitel 5, idet virksomheden er optaget på listen over godkendelsespligtig virksomhed under listepunkterne K 212, K 209 og K 203. Horsens Kommune er såvel godkendende som tilsynsførende myndighed.

Anlæg omfattet af listepunkterne K 212, K 209 og K 203 er omfattet af standardvilkår efter godkendelsesbekendtgørelsens bilag 5, afsnittene 1, 6 og 12.

Efter nævnets vurdering er det omhandlede anlæg omfattet af disse standardvilkår. Det betyder, at kommunen er forpligtet til at fastsætte vilkår i overensstemmelse med afsnit 1.4, 6.4 og 12.4. i bilag 5 til godkendelsesbekendtgørelsen.

Natur- og Miljøklagenævnet er af den opfattelse, at den meddelte godkendelse er i overensstemmelse med ovennævnte standardvilkår.

Støjgener

Med hensyn til støjen fra virksomheden bemærkes, at Horsens Kommune efter nævnets opfattelse har fulgt retningslinjerne i Miljøstyrelsens støjvejledning for så vidt angår de opstillede grænseværdier for virksomhedens støjbelastning af sine omgivelser.

Klagerne har rejst en række kritikpunkter i sagen.

Kørsel

Af den miljøtekniske beskrivelse af virksomheden, der er vedlagt som bilag til godkendelsen, fremgår det, at der forventes til- og frakørsel af ca. 10 lastbiler om dagen. Klagerne oplyser, at dette tal er for lavt sat, og at der er konstateret en daglig kørsel af op til 25 lastbiler om dagen.

Natur- og Miljøklagenævnet har bemærket sig, at DELTAs støjrapport udarbejdet i december 2009 indeholder beregninger over daglig kørsel med 25 lastbiler. Nævnet har tillige noteret sig, at beregningerne inkluderer tomgangsstøj fra 4 busser i en periode inden kl. 7. Af samme rapport fremgår det, at disse busser ikke er en del af virksomheden, men at en del af virksomhedens areal anvendes som parkeringsplads i nattimerne for busserne.

Nævnet bemærker hertil, at den forøgede støjbelastning, som en øgning i lastbilantallet fra 10 til 25 medfører, er medtaget i beregningerne i den sidste rapport fra DELTA. Nævnet konstaterer derfor, at støjen hidrørende fra den forøgede trafik ifølge den nævnte rapport kan holdes

inden for de vejledende grænseværdier.

Flyvende affald og lugt

En klager er generet af flyvende affald og lugt fra virksomheden. Ifølge vilkår 19 skal papir, pap, plast og andre lette materialer håndteres og opbevares på en sådan måde, at det ikke giver anledning til papirflugt eller andre gener for omgivelserne, og ifølge vilkår 22 må virksomheden ikke give anledning til lugt eller støvgener uden for virksomhedens område, som efter tilsynsmyndighedens vurdering er væsentlig for omgivelserne. Tilsynsmyndigheden er forpligtet til at sikre, at disse vilkår overholdes, og Natur- og Miljøklagenævnet finder ikke herudover behov for at fastsætte yderligere vilkår til begrænsning af de nævnte gener.

Væsentlige støjgener ved virksomhedens opstart

Natur- og Miljøklagenævnet bemærker, at den første støjrapport udarbejdet af DELTA klart viste, at virksomheden ved sin start ikke kunne overholde de stillede støjvilkår. Efter nævnets opfattelse har Horsens Kommune således ikke ved sin meddelelse af godkendelsen i tilstrækkeligt omfang sikret sig, at virksomheden ville kunne drives på stedet uden at påføre omgivelserne forurening, der ville være uforenelig med disse omgivelser, jf. godkendelsesbekendtgørelsens § 13, stk. 1, nr. 2. Kommunen burde således have overvejet at benytte sig af sin ret efter samme bekendtgørelses § 7, stk. 8, til at forlange en støjberegning, selvom dette ikke er krævet for den pågældende virksomhedstype i medfør af bilag 4 eller bilag 5 i bekendtgørelsen.

I fortsættelse heraf finder Natur- og Miljøklagenævnet anledning til at bemærke, at vilkår 46 i miljøgodkendelsen ("For det nærmeste boligområde skal grænseværdierne overholdes senest 6 måneder fra godkendelsesdato") er i modstrid med intentionerne i bestemmelsen i godkendelsesbekendtgørelsens § 13, stk. 1 nr. 1 og 2, der helt klart forudsætter, at godkendelsesmyndigheden har sikret sig, at en ny virksomhed allerede fra idrifttagelsen kan overholde de stillede vilkår.

Nævnet har imidlertid noteret sig, at DELTAs rapport fra december 2009 ud fra en række forudsætninger viser, at støjvilkårene fremover vil kunne overholdes, og at Horsens Kommune har oplyst, at forudsætningerne vil være opfyldt pr. 1. maj 2011. Da det således nu er sandsynliggjort, at støjvilkårene i miljøgodkendelsen kan overholdes, har nævnet ikke yderligere kommentarer til ovenstående.

Måletid for støjbelastning dækker ikke hele arbejdsdagen og alle arbejds gange

Det er fremført af begge klagerne, at en måleperiode på ca. 1½ time ikke er tilstrækkelig til, at selv et akkrediteret målelaboratorium kan vurdere støjen over en hel arbejdsdag. Det er i denne forbindelse nævnets opfattelse, at der i løbet af de nævnte 1½ time blev gennemført

kildestyrkemålinger, der derefter er indlagt i en anerkendt støjberegningsmodel, der beskriver støjudsendelsen over en hel arbejdsdag. Nævnet kan endvidere konstatere, at der er fundet god overensstemmelse mellem beregnede og målte støjbelastninger.

For så vidt angår klagepunktet om, at ikke alle arbejdsgange er dækket af DELTAs kildestyrkemålinger, finder nævnet, at Horsens Kommune ved sit tilsyn til stadighed skal sikre sig, at alle arbejdsgange på virksomheden støjmæssigt skal kunne rummes af godkendelsens vilkår.

Driftstiden er forskellig fra forudsætningerne i målinger samt forudsætningerne i miljøgodkendelsen

Det er af en klager konstateret, at arbejdsdagen kan begyndes allerede kl. 06.40 og i visse tilfælde først er afsluttet kl. 20.00. Natur- og Miljøklagenævnet bemærker hertil, at det er tilsynsmyndighedens opgave at sikre, at driftstiden ikke overskrider/falder uden for den i godkendelsen fastsatte daglige driftstid (jf. vilkår 5 i godkendelsen), mandag-fredag kl. 07.00-18.00 og op til 10 lørdage om året kl. 07.00-14.00.

Vilkårsnummerering er forkert

Natur- og Miljøklagenævnet deler klagers opfattelse på dette punkt. I vilkår 47 burde der retteligen have stået en henvisning til vilkår 45 og ikke vilkår 43. Nævnet ændrer derfor dette vilkår.

Tillæg på 6 dB pga. kortere driftstid end de mest belastede 8 (7) timer

Der klages over, at støjbidraget fra læssemaskinen fratrækkes 6 dB på grund af denne maskines kortere driftstid end 8 timer. Natur- og Miljøklagenævnet finder, at dette fradrag er i overensstemmelse med retningslinjerne i Miljøstyrelsens støjvejledning. Af disse fremgår det således, at støjgrænser for dagtimer (07-18 eller 07-14 på lørdage) fastsættes som det ækvivalente støjniveau for den mest støjende periode på 8 timer respektive 7 timer på lørdage.

Der er fremsat ønske om, at kommunen udnytter sine muligheder for at kræve dokumentation hhv. flere oplysninger efter to nærmere angivne vilkår (nr. 56 og nr. 57).

Natur- og Miljøklagenævnet skal hertil oplyse, at det alene op til tilsynsmyndigheden at vurdere, om og i givet fald hvornår der skal kræves dokumentation hhv. flere oplysninger i overensstemmelse med vilkårene 56 og 57.

På baggrund af ovenstående finder Natur- og Miljøklagenævnet, at Horsens Kommunes afgørelse af 13. maj 2009 kan stadfæstes med en ændring af vilkår 47, hvor det rette vilkårsnummer anføres.

Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse

Natur- og Miljøklagenævnet stadfæster Horsens Kommunes afgørelse af 13. maj 2009 med følgende ændring af første punktum i vilkår 47, idet ændringen er fremhævet med kursiv:

Virksomheden skal herefter dokumentere, at *vilkår 45* er overholdt."

Af lokalplan nr. 170 fremgår under overskriften "Redegørelse" blandt andet:

"...

For de enkelte delområder i denne lokalplan gælder:

I delområde A, kan der placeres erhverv og industri med specielle arealbehov og særlige krav til tunge vejtransporter. Her kan også placeres virksomheder, der af miljømæssige årsager (f. eks. støj og spildevand) ikke må placeres i nærheden af boliger.

Delområde B er det andet store delområde i lokalplanområdet. Her kan der placeres erhverv og industri, der hverken støj- eller forureningsmæssigt generer omgivelserne.

..."

Af samme lokalplan fremgår under overskriften "Bestemmelser" blandt andet:

"...

§13 Miljøforhold

...

Støjforhold

13.02 Virksomheder inden for lokalplanområdet må ikke påføre omgivelserne et støjniveau, der overstiger nedennævnte grænseværdier.

Tidsrum	Mandag-fredag kl. 07-18 Lørdag kl. 07-14	Mandag-fredag kl. 18-22 Lørdag kl. 14-22 Søn- og helligdage kl. 07-22	Alle dage kl. 22-07
Områdebetegnelse			
Delområde A erhvervs- og Industriområde	70	70	70
Delområde B og E erhvervsområde med forbud mod generende virksomheder	60	60	60

...

De afledte miljømæssige krav kan for virksomhedsstøj angives som de maksimale grænser for ekstern støj fra virksomheden ved de ekvivalente, konstante, korrigerede støjniveau i dB (A) og målt i skel.
..."

Der har været fremlagt en rapport betegnet "Miljømåling - ekstern støj", udarbejdet af CP Test A/S på anmodning fra sagsøgerne. Rapporten omfatter støjmålinger på 3 målepositioner over 3 hverdage og konkluderer:

"...

Siriusvej 78, 8700 Horsens:

Støjgrænsen er ved alle støjscenarier med sikkerhed overskredet

...

Marsalle 24B, 8700 Horsens:

Støjgrænsen er ved støjscenarier, hvor Sennebogen kører mere end to timer med sikkerhed overskredet

...

Støjgrænsen er ved støjscenarier, hvor Sennebogen kører højst to timer, overskredet, men overskridelsen er ikke signifikant.

...

Marsalle 30, 8700 Horsens:

Støjgrænsen er ved alle støjscenarier med sikkerhed overskredet

"..."

Den 22. november 2011 afviste Natur- og Miljøklagenævnet at genoptage klagesagen. Afgørelsen herom er sålydende:

"De har med mail af 18. november 2011 anmodet Natur- og Miljøklagenævnet om at genoptage ovennævnte sag. De henviser i denne forbindelse til resultatet af en akkrediteret støjmåling fremsendt til nævnet den 17. november 2011 og anfører, at dette bør føre til en genoptagelse af sagen.

Natur- og Miljøklagenævnet stadfæstede den 1. juni 2011 med en enkelt, mindre ændring Horsens Kommunes miljøgodkendelse af ovennævnte virksomhed.

De anfører i Deres anmodning, at den akkrediterede støjmåling dokumenterer væsentlige overskridelser af de fastsatte støjgrænser, samt at støjen har været på dette niveau siden etableringen af virksomheden, hvorfor der ikke er tale om en tilsynssag, men derimod om et væsentligt element i grundlaget for afgørelsen, der således blev truffet på et utilstrækkeligt og misvisende grundlag.

De oplyser endvidere i anmodningen om genoptagelse, at den akkrediterede støjmåling er gennemført efter, at der på virksomheden er etable-

ret støjbegrænsende foranstaltninger, der efter Deres vurdering ikke lever op til den afskærmende effekt, som af konsulentfirmaet DELTA blev indregnet i dette firmas beregninger af virksomhedens støjbelastning af omgivelserne. De peger endvidere på, at ejeren af virksomheden har omtalt en læssemaskine som værende mere støjsvag end den tidligere, hvilket udsagn efter Deres opfattelse er problematisk.

De anfører afslutningsvis, at Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse ikke forholder sig til, hvorvidt virksomheden opfylder lokalplanens (nr 170) bestemmelser for etablering af virksomheder inden for lokalplanens område.

Natur- og Miljøklagenævnets bemærkninger og afgørelse

Indledningsvis skal Natur- og Miljøklagenævnet gøre opmærksom på, at genoptagelse af en klagesag, hvori Natur- og Miljøklagenævnet har truffet afgørelse, kun kan ske, hvis afgørelsen lider af retslige mangler, eller hvis der i forbindelse med anmodning om genoptagelse er fremkommet relevante faktiske oplysninger, som ikke forelå ved sagens afgørelse, og som må antages at ville have haft væsentlig betydning for sagens udfald.

I den konkrete sag er støjgrænserne, som de fremgår af Horsens Kommunes miljøgodkendelse af 13. maj 2010, fastsat i overensstemmelse med Miljøstyrelsens vejledende grænseværdier. Det fremgår af nævnets afgørelse af 1. juni 2011, at nævnet var klar over, at virksomheden på ansøgningstidspunktet ikke ville kunne overholde disse grænseværdier, og at nævnet fandt, at dette forhold ikke var i overensstemmelse med bestemmelserne i godkendelsesbekendtgørelsens § 13, stk. 1, nr. 1 og 2. På baggrund af Horsens Kommunes oplysninger til nævnet om, at forudsætningerne for DELTAs beregninger ville være opfyldt inden for 6 måneder, fandt nævnet det sandsynliggjort, at støjgrænserne fra det tidspunkt ville kunne overholdes.

Når der er meddelt godkendelse til etablering og drift af en virksomhed, er det virksomhedens ansvar at overholde vilkårene i godkendelsen. I denne sag fremgår af godkendelsens vilkår 45-47, at støjgrænserne skal overholdes senest 6 måneder efter godkendelsens meddelelse, og at der skal foreligge dokumentation for overholdelse af støjgrænserne inden 7 måneder fra meddelelsen af godkendelsen. Hvis denne dokumentation viser, at støjgrænserne ikke overholdes, foreligger der en vilkårsovertrædelse, som kan straffes efter miljøbeskyttelseslovens § 110, ligesom tilsynsmyndigheden har pligt til at bringe det ulovlige forhold til ophør, jf. miljøbeskyttelseslovens § 68 og 69. Virksomheden må altså tåle, at der efterfølgende kan foretages indgreb i virksomhedens drift, indtil vilkårene overholdes.

Efter nævnets opfattelse er der ikke i forbindelse med anmodningen om genoptagelse af denne sag i øvrigt imødekommet faktiske nye oplysninger, som peger på, at nævnets afgørelse ville have fået et andet udfald. Med hensyn til Deres synspunkt om, at nævnets afgørelse af 1. juni 2011 ikke forholder sig til det forhold, at lokalplanen (nr. 170) er til hinder for etablering af virksomheder af en type som Pihlman Jern og Metalhandel, bemærkes, at nævnet ikke på baggrund af de i sagen foreliggende oplysninger har fundet anledning til at anfægte Horsens Kommunes accept af, at virksomheden etablerede sig på Marsallé 26.

Natur- og Miljøklagenævnet afviser derfor anmodningen om genoptagelse af klagesagen.

..."

Der har været fremlagt en e-mail af 11. maj 2012 fra civilingeniør Lars Jensen, Natur- og Miljøklagenævnet, til sagsøgernes advokat, hvoraf blandt andet fremgår:

"...

Nævnet udarbejder ikke en sideordnet liste over indgåede dokumenter - desværre kun i denne sag.

Jeg kan oplyse, at udover de dokumenter/bekendtgørelser/love/vejledninger/kommuneplan/lokalplan, der er refereret til i selve afgørelsen, har nævnet fra sagens parter modtaget en omfattende række af supplerende materiale.

Jeg kan nævne, at der indkom

2 klager

kommunens bemærkninger til klagen

68 sagsakter fra kommunen - dog er ikke alle relevante

supplerende oplysninger fra klager

supplerende oplysninger fra kommunen (støjforhold/ændrede vilkår)

yderligere bemærkninger fra advokat Ulla Ullvit

Denne liste skaber jo ingen klarhed; så hvis det ønskes mailer jeg meget gerne alt det journaliserede materiale frem ...."

Ved e-mail af 14. maj 2012 har sagsøgernes advokat takket ja til det fremsatte tilbud om fremsendelse af alt journaliseret materiale, uden kvitteringsbreve, med med følgebrev.

Forklaringer

Der er under hovedforhandlingen afgivet forklaring af Jan Nørgaard, Finn Daugaard, Børge Hansen, Verner Thomsen og Sidse Petersen.

Jan Nørgaard har forklaret, at han bor Siriusvej 78 i Horsens. Her har han boet i 33 år. Han er tidligere formand for Grundejerforeningen Siriusparken og har været dens "tovholder" i relation til denne sag. Han møder i retten i denne sag efter bemyndigelse fra bestyrelsen.

I marts måned 2009 ringede vidnet første gang til kommunen i anledning af Pihlmans Jern- og Metalhandel. Denne dag var vidnet hjemme fra arbejde på grund af sygdom, og han bemærkede da støjen i dagtimerne over et par dage. Han kontaktede kommunen herom, og efterfølgende gik grundejerforeningen ind i klagesagen, som herefter kørte i foreningens regi.

Hjemme hos vidnet mærkes støjen fra Pihlmans Jern og Metalhandel tydeligt i dagtimerne. Fra ca. kl. 7.00 kan man høre støjen indendøre, også selv om døre og vinduer er lukkede. Man behøver ikke et vækkeur kl. 7.00, så meget påvirker støjen indendørs. Der er dels tale om en konstant lyd fra læssemaskinens hydrauliske motor, dels om impulsstøj fra den håndtering af affald, som sker enten ved, at man tipper noget fra en lastbil, eller dropper det fra en grab. I vidnets stue, der vender mod syd, hører man støjen på niveau med tv'ets normale lydniveau. Det gælder også, hvis vinduerne er lukkede. Vidnets terrasse vender mod syd og dermed direkte mod virksomheden. Fra læssegrabben til vidnets terrasse er der ca. 100 meter. Fra vidnets hus kan man se læssemaskinens arm hen over den etablerede støjmur. Man kan derfor se, hvor på virksomhedens areal maskinen arbejder. Den arbejder hovedsagelig i den vestlige ende af arealet, hvor der er etableret en 6 meter høj mur af sveller. Denne mur er i efteråret 2012 blevet beklædt med jernplader, der vender mod nord. Derudover er der etableret en mur bestående af tre skibscontainere ovenpå hinanden. Denne mur er 7,8 meter høj og danner en bås, en "indre ringmur". Der arbejdes også med læssemaskinen i området mellem de to "ringmure". Man kan således sige, at der på virksomhedens areal er etableret en "indre ringmur" og en "ydre ringmur".

Den aflæsning og omlastning, som giver impulsstøj, giver lyd i form af dumpe drøn, eller som jernrør, der vælter som mikado-pinde. Disse lyde høres tydeligt indendørs hos vidnet. Det er meget generende, når man er hjemme i dagtimerne. Vidnets største frygt er den tid, der kommer, hvor han ikke længere skal på arbejde.

De sidste 6-7 år, før Pihlmans Jern og Metalhandel blev etableret, lå der på adressen Marsalle 26-28 en vognmandsvirksomhed. På denne virksomhed var der støj i form af en bil, der ankom eller startede. Der var således tale om trafikstøj, der hurtigt forsvandt. Man hører og bemærker denne støj, men den generer ikke, for man ved, at der hurtigt bliver ro igen. I løbet af otte timer kommer der impulsstøj fra Pihlmans Jern og Metalhandel omkring 80 gange om dagen.

De tre år, der er gået, siden virksomheden startede, og de foranstaltninger, der er foretaget, har medført en ændring i støjniveauet. Det er dog ikke no-

gen væsentlig ændring.

Grundejerforeningen Siriusparken har lavet en underskriftsindsamling i de tre grundejerforeninger i området. Her har man indsamlet ca. 150 underskrifter på et dokument, hvor man opfordrer kommunen til at gøre noget effektivt ved den støjende virksomhed, som man har tilladt i området. Underskrifterne er afleveret til borgmesteren i Horsens.

Efter vidnets opfattelse oplever man i drifttiden, at læssemaskinen mange dage kører i hvert fald fire timer og ofte mere.

Sagsøger Finn Daugaard har forklaret, at han er malermester og har værksted og kontor på Marsalle 30, hvor han også bor. Hans bolig er en almindelig villa, som ligger i forbindelse med værkstedet.

Han kan bekræfte, at klagerne over Pihlmans Jern og Metalhandel startede i marts 2009, da virksomheden startede sin drift. Støjen var frygtelig. Både ude og inde kunne man hos ham ikke høre, hvad man selv tænkte. Dertil kom drønene. På hans kontor kan man ligefrem mærke, at huset ryster, når drønene kommer.

I dag er der opført en mur, idet der nærmest hans beboelse er etableret en tre meter høj mur. Den løber langs hans plæne mod nord. Længst mod vest er der etableret en seks meter høj mur af sveller, som er beklædt med stål. På tværs af virksomhedens areal, i nord/sydgående retning, er der endvidere placeret tre containere ovenpå hinanden. Der er dog en åbning mod syd og en mod nord, hvor både læssemaskinen og lyden kan trænge igennem. Man kan se maskinen igennem åbningen. Støjmurene har ikke hjulpet på støjen, og rystelserne er der også stadig. Både ude og inde, og også for lukkede vinduer, kan man høre støjen. Hvis man hjemme hos ham ser TV, må man skrue højere op, når der er drift på pladsen, ellers kan man ikke høre fjernsynet. Udendørs er det endnu værre, og det er så påfaldende, at gæster spørger, hvad det er, der larmer. Det er så ulideligt, at han og hans hustru ikke vil blive boende på stedet.

Han oplevede på et tidspunkt et brag, der var så højt, at han troede, at to biler var stødt sammen. Det viste sig at være reflekslyd fra virksomheden. Han har stort set ikke oplevet ændringer i støjniveauet siden virksomheden startede sin drift.

Sagsøger Børge Hansen har forklaret, at han har adresse både på Marsalle 15 og på Jupitervej 16, idet der på hans ejendom er en villa, der vender ud mod Jupitervej, og et værksted, der vender ud mod Marsalle. Han har drevet elektronikmekanisk virksomhed på stedet indtil for halvandet år siden. Han har boet i huset på Jupitervej i 38 år.

Hvor han bor, opleves støjen fra Pihlmans Jern og Metalhandel som uudhol-

delig. Det påvirker ham og hans hustru både fysisk og psykisk, idet de begge er i behandling for hjerteproblemer, som de forbinder med støjen og deraf afledt stress. De kan ikke tænke på andet. De kan ikke holde ud at være der. Der er dels en syngende lyd fra hydraulikken, dels store brag og klirren. Den sidstnævnte støj er uensartet, så man kan ikke vænne sig til den. Det overstiger klart trafikstøjen fra Marsalle, som løber mellem hans ejendom og virksomheden. Lydniveauet på TV skal skrues meget højt op, hvis man ikke skal kunne høre larmen fra virksomheden. Han og hans hustru er pensionister og opholder sig om vinteren i huset. Om sommeren flytter de i sommerhus. De vil gerne flytte fra stedet på grund af støjen, men han mener, at det vil være svært at sælge ejendommen, netop på grund af støjen. Fra hans hus kan man se lige over til kranarmen. Der er ingen udvendig støjmur mod hans ejendom. På virksomheden bliver der kørt uden for "container-gården" eller den "indre ringmur", når der for eksempel bliver læsset. "Containergården" ligger i den modsatte ende af virksomhedens areal, så når der arbejdes uden for denne, får sagsøgeren støjen lige i hovedet. Det er hans indtryk, at læssemaskinen kører mellem tre og fem timer pr. dag.

Verner Thomsen har forklaret, at han har været pensionist siden 2009. Han bor på Neptunvej 16, hvor han har boet de sidste 36 år. Han har været formand for Grundejerforeningen Neptunvej i mange år. Han bor heldigvis langt fra Pihlmans Jern og Metalhandel. Hos vidnet opleves lyden fra virksomheden hele dagen. Man hører dels brag og dels en konstant støj fra motoren og hydraulikken til kranarmen. Kranarmen kan løfte store tunge jerngenstande. Det er en meget opmærksomhedskrævende støj, som ikke forsvinder på samme måde, som vejstøj gør. Den er heller ikke monoton, så den kan blive til "baggrundsmusik". Det skyldes de brag, som kommer ind imellem. Hos vidnet kan man både mærke og høre, at det har hjulpet med støjmurene. Indenfor kan man høre støjen, hvis man hører efter, så det generer ikke indendørs. Om sommeren generer støjen udendørs. Vejret har også betydning. Det høres tydeligt, når der kommer en lastbil og læsset metal af. Der håndteres 100 ton jernskrot om dagen på virksomheden.

Vidnet Sidse Petersen har forklaret, at hun er ansat i Horsens Kommunes miljøafdeling som biolog. Her har hun været ansat siden juni 2008. I 2009 var hun sagsbehandler på ansøgningen om miljøgodkendelse fra Pihlmans Jern og Metalhandel. Hun har endvidere ført tilsyn med virksomheder indtil juni 2011.

I bilag til virksomhedsbekendtgørelsen er opført de virksomhedstyper, som kræver godkendelse i Danmark. Denne virksomhed er en bilag 2-virksomhed. Bilag 1-virksomheder er dem, som staten fører tilsyn med. Bilagene til bekendtgørelsen indeholder dels fortegnelser over de forskellige virksomhedstyper, dels krav til hvad der skal oplyses i forbindelse med ansøgning om miljøgodkendelse. Ansøgningen fra Pihlmans Jern og Metalhandel var i store træk fyldestgørende.

Vidnet medvirkede ved VVM-screeningen. Vurderingen var rimelig klar. Vidnet så det mere som en formalitet. Det var ikke på noget tidspunkt hendes indtryk, at screeningen ville udløse en VVM-redegørelse. Det var en lille virksomhed, og dens aktivitetsniveau og placering gav ikke anledning til, at der skulle udarbejdes VVM-redegørelse. Det er typisk noget, der sker for større virksomheder.

Vidnet brugte støjrapporten fra Delta i sin vurdering af spørgsmålet om, hvorvidt virksomheden kunne placeres på det pågældende sted. Rapporten indeholdt flere løsningsforslag til støjdæmpende foranstaltninger, som viste, at det godt kunne lade sig gøre for virksomheden at overholde de støjkraV, der gælder på stedet.

Kommunen udstedte miljøgodkendelsen den 13. maj 2009. Godkendelsen indeholder standardvilkår fra virksomhedsbekendtgørelsens bilag 5. Denne virksomhed var omfattet af tre sæt standardvilkår, fordi den var omfattet af tre kategorier med hver sit sæt standardvilkår. Mange af disse vilkår er imidlertid enslydende og behøver ikke at blive gentaget flere gange. Der foretoges alene mindre ændringer i standardvilkårene af ren teknisk karakter.

Vilkår 45, støjvilkåret, er fastsat efter en ældre vejledning fra 1984, udstedt af Miljøstyrelsen. Denne vejledning anvendes stadig.

Om udtrykket "det ækvivalente, konstante, korrigerede støjniveau i db (A)", som omtales i lokalplanen, har vidnet forklaret, at man skal lægge vægten på ordet "korrigerede". Man "midler", det vil sige, at man beregner et gennemsnit for støjen over en otte timers periode i dagtimerne. Støjgrænsen betyder således ikke, at ingen lyd må overstige grænsen. Impulslyde kan godt overstige den fastsatte grænse, blot "midlingen" viser, at man hen over dagen holder sig under grænsen.

Ved fastsættelsen af støjgrænserne for virksomheden har kommunen taget udgangspunkt i lokalplanens bestemmelser. Der er boliger lige ved siden af virksomheden, og derfor har kommunen også brugt en nyere vejledning fra Miljøstyrelsen, vejledning nr. 3/96, der beskriver, hvordan man skal forholde sig i en sådan situation. De værdier, der er fastsat i miljøgodkendelsen, er dem, der skal overholdes. Hvordan virksomheden vil overholde grænserne, er op til virksomheden selv.

Denne type virksomhed skal ikke indsende støjberegninger. Støjeregninger skal indsendes for eksempel af forlystelsesparker og motorbaner, men ikke denne type virksomhed. Da der imidlertid i april 2009 kom en støjberegning fra Delta, indgik denne i kommunens afgørelse.

Kommunens miljøafdeling står kun for den miljømæssige del af sagsbehandlingen i en miljøgodkendelsessag. Byggesagsafdelingen sidder på de planmæssige forhold, og dermed på lokalplanen. Når en ansøgning om mil-

jøgodkendelse behandles af kommunens miljøafdeling, sender man en intern høring til byggesagsafdelingen for så vidt angår planspørgsmål. Vidnet fik mundtligt oplyst fra sagsbehandleren i byggesagsafdelingen, at byggesagsafdelingen ingen bemærkninger havde. Hun fik senere en mail, hvoraf fremgår, at byggesagsafdelingen ingen bemærkninger havde, hvis det var miljøafdelingens vurdering, at der ikke udøves virksomhed, hvortil der af hensyn til forebyggelse af forurening må stilles særlige krav.

Det var vidnet, der modtog klagen over miljøgodkendelsen. Hun videre- sendte klagen sammen med sagens dokumenter til Miljøklagenævnet. Hun videresendte også Deltas testrapport fra januar 2010, da denne fremkom. Vidnet var ikke involveret i ansøgningen om genoptagelse af nævnets be- handling af sagen.

Vedrørende angivelsen i Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse om, at kommunen efter nævnets opfattelse ikke har sikret sig, at virksomheden vil- le kunne drives på stedet uden at påføre omgivelserne forurening, har vidnet forklaret, at virksomheden lavede en frivillig støjmåling, som indgik i kom- munens sagsbehandling. Støjmålingen var baseret på den klage, der var kommet, og beskrev det, der var klaget over. Det var det, kommunen for- holdt sig til. Virksomheden startede driften, før tilladelse hertil forelå, så kommunen kunne godt af egen drift have krævet en støjberegning. Kommu- nen valgte dog at basere sagsbehandlingen på det, der var klaget over, fra dem, der oplevede gener. Sagsbehandlingen baserede sig endvidere på op- lysninger om, hvor lang tid maskinen på virksomheden var i drift.

Vedrørende lokalplan 170, punkt 3.02, og angivelsen heri om "virksomhed, hvortil der af hensyn til forebyggelse af forurening må stilles særlige krav", har vidnet forklaret, at hun ikke ved, hvad der menes hermed. Den omhand- lede virksomhed er en listevirksomhed, fordi den optræder på listen. En li- stevirksomhed er en virksomhed, hvortil der skal stilles krav, men der findes jo standardvilkår for disse virksomheder. Om dette er en listevirksomhed, hvortil der må stilles særlige vilkår, afhænger af, hvordan man vægter ordet "særlig". Det er meget personligt, hvordan man opfatter støj. Det er derfor, man skal have de akkrediterede målinger, hvis man skal have dokumentati- on for støj i forbindelse med en klage. Hun kan ikke give eksempler på en virksomhed, hvortil der må stilles særlige krav som omtalt i lokalplanens punkt 3.02. I lokalplanens delområde A kender vidnet kun den virksomhed, der hedder Reitan Distribution. Det er et stort centrallager for Rema 1000. En listevirksomhed kan godt placeres i delområde B. Det afhænger af virk- somhedstypen, om der må stilles særlige krav. Vidnet har kun set på, hvil- ken type virksomhed, der her var tale om, om konstateret, at der var stan- dardvilkår, og at disse var fyldestgørende.

Parternes synspunkter

Sagsøgerne har i det væsentlige procederet i overensstemmelse med deres på-

standsdocument, der er sålydende:

"Anbringender

...

Miljøklagenævnets afgørelse af 1.6.2011 og afslaget på klagernes anmodning om genoptagelse fra 22.11.2011 afskærer ikke sagsøgerne fra at få realitetsbehandlet den hermed nedlagte påstand mod den sagsbehandlende instans, der må anses for rette sagsøgte i forhold til de påberåbte grunde.

Hverken retsregler, praksis, litteratur eller Klagenævnets egen klagevejledning er til hinder for et sådant sagsanlæg direkte mod kommunen, hvad enten nævnets sagsbehandling karakteriseres som fuldstændig eller ej.

Miljøklagenævnets sagsbehandling kan i øvrigt ikke karakteriseres som en fuldstændig prøvelse, der under de givne omstændigheder og henset til kendelsens indhold kan afskære dette søgsmål – og afslaget på genoptagelse er i alle tilfælde irrelevant.

Det er således uklart, hvilket materiale der indgik i nævnets behandling, og muligheden for indsigt og kontradiktion blev ikke varetaget på en måde, som sikrede borgerne gennemsigtighed og indflydelse på hele processen. Selv efter at sagsøger fik aktindsigt hos Miljøklagenævnet, modtog man kun en halv snes mail med et kaos af filer, der uden systematik gav et særdeles begrænset indblik i, hvad der muligvis var tilgået nævnet. Horsens Kommune overholdt heller ikke kontradiktionsprincippet, og undlod at holde klagerne løbende orienteret om, hvilket materiale de indsendte til nævnet.

Dette har efterladt sagsøgerne uden viden om, hvad der egentlig er indgået i nævnets sagsbehandling.

Nævnets klagevejledning er i denne sammenhæng direkte misvisende al den stund, at borgerne mangler lettilgængelig viden om, hvordan der muligt kan klages over en given afgørelse, og hvem der er rette sagsøgte i hvilke sager og hvilke afgørelser. Der påhviler offentlige myndigheder en generel og skærpet vejledningspligt med hensyn til klagemuligheder, hvilket ikke kan anses for opfyldt i denne sag.

Der bør således gives borgerne – og deres advokater - ganske vide rammer for at indstævne den sagsbehandlende instans i et søgsmål som dette, idet netop Horsens Kommune opleves som rette modpart for borgerne, og idet hverken kommunen, klageinstansen eller klagevejledningen eller umiddelbart tilgængelig praksis på fyldestgørende og entydig vis angiver, at denne eller hin afgørelse fra Miljøklagenævnet, snart skal søges underkendt ved et søgsmål mod ankeinstansen, snart skal søges underkendt mod nævnet.

Myndighedernes adfærd, håndtering og retsreglernes mangel på entydighed, må ikke komme borgerne til skade på den måde, at et søgsmål som dette mod kommunen bliver afvist på grundlag af en subtil og omtvistet fortolkning af

omfanget af prøvelse i Miljøklagenævnet.

...

Ad lokalplan 170 / forurenende virksomhed:

Endvidere gøres det gældende, at virksomheden som placeret i delområde B ifølge lokalplanens § 3.02 ”kun må anvendes til erhvervsformål, såsom industri, lager- og værkstedsvirksomhed, service- og handelsvirksomhed. Inden for delområdet må der ikke udøves virksomhed, hvortil der af hensyn til forebyggelse af forurening må stilles særlige krav.”

Hertil svarer lokalplanens indledning, hvor det om delområde B er anført: ”Her kan der placeres erhverv og industri, der hverken støj- eller forureningsmæssigt generer omgivelserne.”

Sagsøgerne gør i den forbindelse gældende, at en skrothandel/ophugger som Pihlman's Jern og Metalhandel klart er omfattet af disse begrænsninger, og at en miljøgodkendelse til en sådan virksomhed i delområde B under lokalplan 170 ikke er lovlig efter lokalplanens ordlyd, karakter og forudsætninger, og at miljøgodkendelsen skal tilbagekaldes.

..."

Sagsøgte har i det væsentlige procederet i overensstemmelse med sit påstandsdokument, der er sålydende:

"Anbringender

1.1 Horsens Kommune er ikke rette sagsøgte

Til støtte for frifindelsespåstanden gør Horsens Kommune principalt gældende, at kommunen ikke er rette sagsøgte i spørgsmålet om miljøgodkendelsens gyldighed.

Sagen omhandler gyldigheden af Horsens Kommunes miljøgodkendelse af 15. maj 2009 af Pihlman's Jern & Metalhandel (bilag H).

Miljøgodkendelsen er uden begrænsninger efterprøvet af Natur- og Miljøklagenævnet ved nævnets afgørelse af 1. juni 2011 (bilag 1).

Resultatet af nævnets prøvelse var, at miljøgodkendelsen blev stadfæstet.

Horsens Kommune er som underordnet myndighed i forhold til Natur- og Miljøklagenævnet bundet af nævnets afgørelse – ligesom kommunen naturligvis ville have været forpligtet til at følge afgørelsen, hvis nævnet havde underkendt miljøgodkendelsen i stedet.

Det er dermed også nævnets afgørelse, der skal være genstand for domstolsprøvelse efter miljøbeskyttelseslovens § 101.

Rette sagsøgte i spørgsmålet om miljøgodkendelsens gyldighed er derfor ikke Horsens Kommune, men Natur- og Miljøklagenævnet.

Der er tale om et grundlæggende og velbeskrevet forvaltningsretligt princip, som er bekræftet gentagne gange i retspraksis, jf. f.eks. MAD 2002.537V, MAD 2007.592H, MAD 2007.620V, MAD 2007.746Ø, U 2008.2764H, MAD 2010.2638B og MAD 2010.2666B.

Med hensyn til det anførte om at Natur- og Miljøklagenævnets klagevejledning skulle være direkte misvisende, må Horsens Kommune opfordre sagsøgerne til at rejse dette spørgsmål over for nævnet selv.

Det bemærkes herved, at klageinstansens utilstrækkelige klage- og søgsmålsvejledning efter omstændighederne kan have den retsvirkning, at klage- og søgsmålsfrister i forhold til klageinstansens afgørelse suspenderes.

Retsvirkningen kan dog aldrig være den, at søgsmålet i stedet kan rettes mod førsteinstansen, jf. udtrykkeligt landsrettens præmisser i MAD 2002.537V.

Kritikken af nævnets sagsbehandling i forbindelse med sagsøgernes anmodninger om aktindsigt er ikke Horsens Kommune vedkommende, men bør efter Horsens Kommune opfattelse rettes mod nævnet og ikke mod kommunen.

Endvidere bestrides det, at Natur- og Miljøklagenævnet ikke skulle have foretaget en fuldstændig prøvelse af miljøgodkendelsen, herunder af miljøgodkendelsens overensstemmelse med lokalplan nr. 170.

Det bemærkes i den forbindelse, at nævnet ved prøvelsen af miljøgodkendelser efter miljøbeskyttelseslovens § 91, stk. 1, efter fast praksis også påser forholdet til den gældende lokalplanlægning.

Der henvises til MAD 1997.662MKN, hvor nævnet ændrede støjvilkårene for en miljøgodkendelse, da de oprindeligt fastsatte støjvilkår ikke ville kunne udnyttes inden for de gældende lokalplanbestemmelser.

I den konkrete sag har sagsøger Grundejerforeningen Siriusparken over for Natur- og Miljøklagenævnet netop bl.a. henvist til lokalplan 170, som det udtrykkeligt fremgår af nævnets afgørelse (bilag 1, s. 8).

Sagsøgerne har siden opfordret nævnet til at genoptage klagesagen netop med henvisning til, at nævnets afgørelse af 1. juni 2011 ikke forholder sig til anbringendet om, at lokalplanen skulle være til hinder for etableringen af en virksomhed som Pihlman's Jern og Metalhandel.

Dette anbringende har nævnet med sit afslag på genoptagelse af 22. november 2011 (bilag V) udtrykkeligt afvist med henvisning til, at nævnet ikke har fundet anledning til at anfægte Horsens Kommunes accept af, at virksomheden

etablerede sig på Marsallé 26.

Hvis nævnet uanset sin forpligtelse hertil ikke findes at have foretaget en fuldstændig prøvelse af miljøgodkendelsen i forhold til det rejste spørgsmål om godkendelsens overensstemmelse med lokalplan nr. 170, gøres det med henvisning til MAD 1997.662MKN gældende, at de retlige konsekvenser heraf må klarlægges ved særskilt søgsmål rettet mod nævnet.

1.2 Miljøgodkendelsen er gyldigt meddelt

Til yderligere støtte for frifindelsespåstanden gør Horsens Kommune i anden række gældende, at miljøgodkendelsen under alle omstændigheder er gyldigt meddelt.

...

Vedrørende forholdet til lokalplanens § 3.02, hvorefter der inden for delområde B ikke må udøves virksomheder, hvortil der af hensyn til forebyggelse af forurening må stilles særlige krav, bemærker Horsens Kommune, at miljøgodkendelsen i al væsentlighed er meddelt på standardvilkår, herunder for så vidt angår støj (bilag H, s. 8 f.).

Af lokalplanens § 3.02 fremgår endvidere udtrykkeligt, at delområde B kan anvendes til bl.a. industri, lager- og værkstedsvirksomhed, hvortil den godkendte virksomhed utvivlsomt hører.

Det er ubestridt og udtrykkeligt fastslået ved Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse af 1. juni 2011 (bilag 1, s. 11 f.), at miljøgodkendelsen er meddelt i overensstemmelse med standardvilkårene, og at Horsens Kommune har fulgt retningslinjerne i Miljøstyrelsens vejledning, for så vidt angår de opstillede grænseværdier for virksomhedens støjbelastning af sine omgivelser.

Hvilke metoder en virksomhed ønsker at anvende for overholdelse af de stillede vilkår, er op til virksomheden at beslutte, når blot metoderne er lovlige. Metoderne kan f.eks. vedrører tilrettelæggelsen af produktionsaktiviteten eller bestå i bygningsmæssige foranstaltninger.

Der er derfor ikke grundlag for at anfægte Horsens Kommunes vurdering af, at virksomheden ligger inden for rammerne af anvendelsesbestemmelserne i lokalplanens § 3.02."

Rettenns begrundelse og afgørelse

Den afgørelse, Horsens Kommune traf den 13. maj 2009 om miljøgodkendelse af Pihlmans Jern og Metalhandel ApS, er påklaget til (da) Miljøklagenævnet, og Natur- og Miljøklagenævnet har truffet afgørelse i klagesagen den 1. juni 2011.

Det fremgår af Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse, at der blandt andet er

klaget over støj fra virksomheden, og at det i klagen fra Grundejerforeningen Siriusparken blandt andet er anført, at kommunen efter foreningens opfattelse har meddelt miljøgodkendelsen på et forkert grundlag. Videre fremgår, at foreningen i sin klage har henvist til lokalplan 170, hvoraf fremgår, at grunden, hvorpå virksomheder etableres, må benyttes til industri og erhverv, der ikke generer omgivelserne, hverken støjmessigt eller på anden miljømæssig måde.

Af den omstændighed, at der er gengivet en passus fra lokalplan 170 i Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse, følger, at nævnet i forbindelse med afgørelsen har været bekendt med lokalplanen.

Det ligger fast, at Natur- og Miljøklagenævnet ikke i sine bemærkninger til afgørelsen om stadfæstelse af miljøgodkendelsen udtrykkeligt tager stilling til et anbringende om, at lokalplan 170 er til hinder for, at virksomheden etableres på det pågældende sted. Imidlertid må retten, i hvert fald efter nævnets brev af 22. november 2011, hvori det oplyses, at nævnet ikke på baggrund af de i sagen foreliggende oplysninger har fundet anledning til at anfægte Horsens Kommunes accept af, at virksomheden etablerede sig på Marsallé 26, lægge til grund, at nævnet ved sin afgørelse har forholdt sig til dette spørgsmål på en måde, der indebærer en retlig prøvelse.

Da sagsøgernes anbringende om, at miljøgodkendelsen ikke er i overensstemmelse med lokalplan 170, således har været forelagt Natur- og Miljøklagenævnet og har været undergivet prøvelse her, er det nævnets og ikke Horsens Kommunes afgørelse, der er underlagt domstolsprøvelse.

Herefter, og da det, sagsøgerne i øvrigt har anført, ikke kan føre til et andet resultat, tager retten sagsøgtens frifindelse påstand til følge.

De nedenfor fastsatte sagsomkostninger skal dække sagsøgtens udgift til advokatbistand. Sagsomkostningerne er fastsat på baggrund af sagens karakter og omfang.

Thi kendes for ret:

Sagsøgte, Horsens Kommune, frifindes.

Inden 14 dage skal sagsøgerne, Grundejerforeningen Siriusparken, Aase og Finn Daugaard, Dorthe og Børge Hansen, Grundejerforeningen Thorshøjparken v/ Irene Bjeversgaard og Grundejerforeningen Neptunvej, in solidum til sagsøgte i sagsomkostninger betale 50.000 kr.

Anne Rode

Udskriftens rigtighed bekræftes.
Retten i Horsens, den 7. februar 2013.

Tine Freese Hansen, overassistent